

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-516/16

**Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse eGen
przeciwko
Agrarmarkt Austria**

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bundesverwaltungsgericht)

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Program operacyjny w sektorze owoców i warzyw – Rozporządzenie (WE) nr 1234/2007, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 361/2008 – Artykuły 103d, 103e i 103g – Pomoc finansowa Unii Europejskiej – Rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 543/2011 – Artykuł 60 i pkt 23 załącznika IX – Inwestycje realizowane w gospodarstwach lub pomieszczeniach należących do organizacji producentów – Pojęcie – Uzasadnione oczekiwania – Pewność prawa

Streszczenie – wyrok Trybunału (siódma izba) z dnia 20 grudnia 2017 r.

1. *Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Owoce i warzywa – Organizacje producentów – Pomoc finansowa Unii – Inwestycje realizowane w gospodarstwach lub pomieszczeniach należących do organizacji producentów – Pojęcie*

(rozporządzenie Komisji nr 543/2011, załącznik XI, pkt 23)

2. *Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Owoce i warzywa – Organizacje producentów – Pomoc finansowa Unii – Odmowa wypłaty pozostałej części pomocy finansowej i żądanie zwrotu nienależnie wypłaconej pomocy – Ochrona uzasadnionych oczekiwań – Brak*

(rozporządzenie Komisji nr 543/2011, załącznik XI, pkt 23)

3. *Pytania prejudycjalne – Dopuszczalność – Granice – Pytania pozbawione w sposób oczywisty znaczenia dla sprawy i pytania hipotetyczne zadane w kontekście wykluczającym użyteczną odpowiedź*

(art. 267 TFUE)

4. *Środki własne Unii Europejskiej – Nienależnie wypłacone kwoty pomocy współfinansowanej przez Unię – Brak zwrotu – Dopuszczalność – Przestanki*

1. Wykładni pkt 23 załącznika IX do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r., ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw, w zakresie, w jakim przepis ten odnosi się do inwestycji realizowanych „w gospodarstwach [lub pomieszczeniach] nienależących do organizacji producentów”, należy dokonywać w taki sposób, że:

- sam fakt, że inwestycja zrealizowana w ramach programu operacyjnego, o którym mowa w art. 60 ust. 1 tego rozporządzenia, została zlokalizowana na nieruchomości, której właścicielem jest osoba trzecia, a nie dana organizacja producentów, nie stanowi co do zasady, zgodnie z pierwszym z przywołanych przepisów, przyczyny niekwalifikowania się do pomocy wydatków poniesionych przez tę organizację producentów z tytułu tej inwestycji;
- wspomniany pkt 23 załącznika IX odnosi się do inwestycji realizowanych w gospodarstwach lub pomieszczeniach, które pod względem faktycznym, jak i prawnym znajdują się pod wyłączną kontrolą tej organizacji producentów, w ten sposób, że wykorzystanie tej inwestycji z zyskiem dla osoby trzeciej jest wykluczone.

(zob. pkt 1 sentencji)

2. Wykładni zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań należy dokonywać w taki sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, by w okolicznościach takich jak te w sprawie w postępowaniu głównym właściwy organ krajowy z jednej strony odmówił wypłaty pozostałej części pomocy finansowej wnioskowanej przez organizację producentów na inwestycję ostatecznie uznaną za niekwalifikującą się do tej pomocy na podstawie pkt 23 załącznika IX do rozporządzenia nr 543/2011, a z drugiej strony żądał od tej organizacji producentów zwrotu pomocy już uzyskanej na tę inwestycję.

W tym zakresie należy przypomnieć, że każdorazowe zastosowania przez państwo członkowskie uprawnień dyskrecjonalnych w odniesieniu do możliwości żądania zwrotu nienależnie lub nieprawidłowo przyznanych funduszy Unii lub odstąpienia od zwrotu jest niezgodne z ciężącym na administracji krajowej obowiązkiem odzyskania nienależnie lub nieprawidłowo przyznanych środków wynikającym ze wspólnej polityki rolnej (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 21 września 1983 r., *Deutsche Milchkontor i in.*, od 205/82 do 215/82, EU:C:1983:233, pkt 22).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału na zasadę uzasadnionych oczekiwań nie można powoływać się przeciwko konkretnemu przepisowi prawa Unii, zaś zachowanie organu krajowego, na którym spoczywa obowiązek stosowania prawa Unii, które pozostaje w sprzeczności z tym przepisem, nie może rodzić uzasadnionych oczekiwań po stronie podmiotu gospodarczego, prowadzących do czerpania korzyści z traktowania sprzecznego z prawem Unii. (wyroki: z dnia 1 kwietnia 1993 r., *Lageder i in.*, od C-31/91 do C-44/91, EU:C:1993:132, pkt 35; a także z dnia 20 czerwca 2013 r., *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, pkt 52).

Ponadto w momencie zatwierdzania rozpatrywanego programu operacyjnego było już wiadomo, że w ramach finansowania wspólnej polityki rolnej konieczna jest ścisła interpretacja warunków przejęcia wydatków przez Unię, z uwagi na fakt, iż zarządzanie wspólną polityką rolną na zasadach równości między podmiotami gospodarczymi państw członkowskich sprzeciwia się temu, by organy krajowe państwa członkowskiego za pomocą szerokiej interpretacji określonego przepisu faworyzowały podmioty gospodarcze pochodzące z tego państwa (zob. podobnie wyroki: z dnia 27 lutego 1985 r., *Włochy/Komisja*, 55/83, EU:C:1985:84, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 6 listopada 2014 r., *Niderlandy/Komisja*, C-610/13 P, niepublikowany, EU:C:2014:2349, pkt 41).

(zob. pkt 68, 69, 71; pkt 2 sentencji)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 80, 82)

4. W okolicznościach takich jak te w sprawie w postępowaniu głównym wykładni przepisów prawa Unii należy dokonywać w taki sposób, że wobec braku ograniczenia skutków niniejszego wyroku w czasie przepisy te nie stoją na przeszkodzie temu, by uwzględnić zasadę pewności prawa w celu wyłączenia żądania zwrotu nienależnie przyznanej pomocy, pod warunkiem że określone warunki

zwrotu świadczeń finansowych będą takie same jak w przypadku zwrotu czysto krajowych świadczeń finansowych, że interes Unii Europejskiej zostanie w pełni uwzględniony i że zostanie wykazana dobra wiara beneficjenta.

Tym samym nie można uznać za sprzeczną z prawem Unii okoliczności, że prawo krajowe regulujące dochodzenie zwrotu świadczeń pieniężnych wypłaconych nienależnie przez administrację publiczną uwzględnia obok zasady legalności również zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz zasadę pewności prawa, ponieważ zasady te należą do porządku prawnego Unii (wyroki: z dnia 19 września 2002 r., Huber, C-336/00, EU:C:2002:509, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 21 czerwca 2007 r., ROM-projecten, C-158/06, EU:C:2007:370, pkt 24).

W szczególności zasada pewności prawa wymaga, aby dane uregulowanie wspólnotowe umożliwiała zainteresowanym dokładne zapoznanie się z zakresem obowiązków, które uregulowanie to na nich nakłada. Jednostki powinny bowiem mieć możliwość jednoznacznego poznania swoich praw i obowiązków i podjęcia w związku z tym odpowiednich działań (wyrok z dnia 21 czerwca 2007 r., ROM-projecten, C-158/06 EU:C:2007:370, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo).

W związku z tym interes Unii w odzyskaniu pomocy, która została otrzymana z naruszeniem zasad jej przyznawania, powinien zostać w pełni uwzględniony przy ocenie wchodzących w grę interesów, w tym również tego, czy uwzględniono – poza tym, co zostało przypomniane poprzednim punkcie – że zasada pewności prawa stoi na przeszkodzie temu, by beneficjent pomocy był zobowiązany do jej zwrotu (wyroki: z dnia 19 września 2002 r., Huber, C-336/00, EU:C:2002:509, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 21 czerwca 2007 r., ROM-projecten, C-158/06, EU:C:2007:370, pkt 32).

Ponadto wyłącznie beneficjent, który działał w dobrej wierze, jeśli chodzi o prawidłowość przyznania pomocy, może kwestionować żądanie jej zwrotu (wyroki z dnia 19 września 2002 r., Huber, C-336/00, EU:C:2002:509, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).

(zob. pkt 97, 98, 100, 101; pkt 3 sentencji)